

West Coast Kokkola Opera Turun Sanomat 20.1.2008

Kokkola on uudistusmielisen oopperan dynamo

Fantastinen Lepakko pöyhii operetin perinteitä

Johann Straussin Lepakko West Coast Kokkola Operan produktiona Helsingin Kaapelitehtaalla 18.1. Ohjaus Maria Sid, tekstin muokkaus Anders Slotte ja Maria Sid, musiikin johto Sakari Oramo, puvut Jukka Rintala, lavastus Matti Vaskelainen, koreografia Marko Keränen, kuoromestari Kari Pappinen.

Kokkolan oopperan filharmonikot, Kokkolan oopperan kuoro. Rooleissa Anu Komsu, Leena Liimatainen, Terhi Lampi, Ilkka Hämäläinen, Olavi Suominen, Sören Lillkung, Arne Nylander, Aira Viitala, Bill Ravall ja Olli Peltoniemi.

Operettien esittäminen minkäänlaisessa modernisoidussa tai muuten muokatussa muodossa ei ole tietääkseni koskaan ollut kovassa huudossa, ainakaan Suomessa. Alan konventiot ovat niin vakiintuneet (jämähäneet?), että niiden murtamiseen harvoin tuntuu olevan intoa.

Eikä kovin usein ehkä pitäisikään olla. Sama nyrkkisääntö pätee minusta niin oopperaan kuin operettiin: jos ?modernisoinnilla? ei saada esitykseen jotain lisäarvoa, miksi siihen pitäisi ryhtyä ensinkään?

Pohjavirrat esiin

Kokkolan West Coast Opera on kuitenkin pannut asiat ihan uuteen järjestykseen opereteista kaikkein hienoimmassa, **Johann Straussin Lepakossa**. Monisyisestä tarinasta on kaivettu esiin sellaisia pohjavirtoja, joita siinä ei ensihätään oivaltaisi olevankaan, mutta jotka vahvaotteisesti pinnalle nostettuina ovat aivan ilmeisiä.

Produktio nähtiin tuoreena Kokkolassa marraskuussa ja nyt siis Kaapelitehtaalla Helsingissä.

Lepakko on kaikista tuntemistani opereteista psykologisin. Sen kutkuttava ironia ja itseironia, upeat henkilöahmot sekä sisäänkirjoitettu taipumus epäsovinnaisuuteen ylentävät perinteisen lemmenhassuttelun uudelle tasolle. *Lepakon* roolileikit ovat tässä toteutuksessa kutkuttavia ja suorastaan

anarkistisella tavalla provokatiivisia. Eikä Straussin lennokas musiikkikaan ole mikään vallan vähäinen viehätystekijä.

Näkymisen tarve

Maria Sidin ohjaus nostaa *Lepakon* keskeiseksi teemaksi ihmisen raadollisen tarpeen olla suosittu, näkyä itseään paremmassa seurassa ja saada naamansa julkisuuteen. Keinoilla ei ole niin väliä.

Asiastahan on vaikea olla vetämättä paralleeleja tosi-tv:n lähtökohtiin - mahdollisuus päästä televisioon saa ihmiset luopumaan kaikesta intimiteetin suojasta, häveliäisyydestä, moraalista ja jopa naurunalaiseksi joutumisen pelosta - on parempi saada itsensä näyttämään täydeltä tollolta kuin pysyä poissa julkisuudesta.

Ja kummallisella tavalla kansan syvät rivit on tämän asenteen hyväksyneet ja ottaneet omakseen.

Sidin näyttämö on Kaapelitehtaalla cat walk, jolle ihmiset kuten tunnettua menevät nimenomaan näyttäytymään. Cat walkin tapahtumia seuraa kasvoton massa, joka reagoi näkemäänsä aina yhdenmukaisesti kuin todetakseen ?on niin paljon helpompaa, kun kaikki ovat samaa mieltä?.

Ohjaaja panee kaikki henkilöt solisteista ja kuorolaisista aina kapellimestariin saakka tanssimaan lavalla - luonnollisesti täysin riippumatta siitä, onko heillä soolotanssiin mitään edellytyksiä!

Rehevä puvustus

Näyttämötoteutus on varsin vaudevillimäinen. Henkilöt on karrikoitu ja tyylitelty huomattavan pitkälle, aina siihen mittaansaakka, että jokaisen tunteen voi aistia olevan synteettinen.

Visuaalisen toteutuksen keskeisin elementti on **Jukka Rintalan** rehevät, kaikkea vähäeleisyyttä karttavat puvut - vähemmän ei ainakaan tässä ole enemmän! Mutta yhtä kaikki pukujen fantastinen visuaalinen loisto on yksi yhteen purevan hauskan ohjauksen kanssa.

Kaapelitehtaan Pannuhallin seinille viritetyille videocreeneille heijastettiin absurdia elokuvaa synteettisestä lemmenkohtauksesta jossakin pittoreskissa

puistossa sekä muuta vieraannuttavaa elävää kuvaa. Ratkaisu oli mielestäni kuin kirsikka kakun päällä.

Lepakko esitettiin puoliksi suomeksi ja ruotsiksi, mitä voi pitää rohkeana joskin toimivana ratkaisuna. Kielitaidosta riippumatta kokonaisuutta on helppo seurata.

Musiikin palaset koossa

Kokkolan oopperan valttikortit ovat musiikin osalta taiteellinen johtaja **Anu Koms**i, joka esitti *Lepakossa* suvereenisti Rosalindan osan, ja kapellimestari **Sakari Oramo**, joka eläytyi Straussin hurmaavaan musiikkiin koko sielullaan. Kaikki solistit olivat erittäin hyviä ja vähintäänkin roolinsa mittaisia. **Leena Liimataisen** Adele kaipasi aidosti hyväksytyksi tuleamista ja **Ilkka Hämäläisen** Eisenstein oli väärentämättömän öykkärimäinen naistenmetsästäjä. **Sören Lillkung** teki hienoin elein ovelasti kostoaan virittävän Falken roolin. Makeimmat naurut ansaitsi **Olavi Suomisen** Alfred, joka julisti imelää rakkauttaan perustenorityyliin ?aina on aikaa aarialle?. **Terhi Lampi** oli komea ja tyylikäs ilmestys Orlofskyn roolissa.

West Coast Operan varsinainen toimipaikka on kesäisin Kokkolassa. Jos Savonlinna jatkaa ikäloppujen standardiproduktioidensa vyöryttämistä näyttämölle totuttuun tyyliin, ei tarvitse kauan miettiä, missä on suomalaisen oopperakesän taiteellinen painopiste.

MATTI LEHTONEN

Julkaistu 20.1.2008 1:31:51